

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИ

СКОРОТОЧА.

(Соутие.)

ПЕШТА.

Четвртакъ

16. марта 1844

Год. III.

Блаженной Свани.

Высокоблагородногъ Господина
ВАСИЛІЯ ЛАЗАРЕВИЋА,
 п. к. Маюра, Грађаноначалника Земунскогъ
 Ассистенса Србско-народногъ Фонда,
 преминувшегъ

20 фебр. 1844 у 68 год. свогъ дјјателногъ живота.

Земунъ граде Србскій саде !
 Зашт' обузѣ тама тебе ?
 Какви тужни отуд' гласи ?
 Жалости таласи ?

Крозъ уздисай ахъ ! дубокій ,
 Чуемъ туге одзывъ Србскій :
 „Насъ обузѣ зато тама .
 „Сръ нам' Славе нема !“

Неста Цару вѣрна сына ,
 Неста Роду дичногъ крина ;
 Ахъ ! и Земунъ губи Отца ,
 Свогъ Лазаревића !

Лега й зора тамо была ,
 И све Србе веселила —
 За три пуне десетине —
 Док' бы Србско име !

Василіе дичный Србе ,
 Србинъ съ горкомъ тугомъ саде

Ахъ ! ледено тѣло твоє ,
 Црной земли дає !

Да б' уліо срдца т' правду ,
 Кој сви грађани знаду ,
 Твою жарку любавь к' Роду
 Богъ свакоме Србу ! . . ?

Любек' Вѣру, Србско Име
 Быо с' понось Роду свое :
 Зато споменъ Василія
 У Србству нек' клія .

Понось дичный твогъ Имена ,
 Заслужује тогъ спомена ;
 Народъ спрвља место нѣму
 У свом' Пантеону . —

Ой Дунаве рѣко брза ,
 Носи Рода потокъ суза ,
 Носи наше уздисае ,
 У найдаљ крае :

Нек' се свакогъ срдца косне ,
 Майке Србске опомене :
 Да нам' дає таке Србе ,
 Кон' Родъ свой любе !

А ты драга райска Душе !
 Баци погледъ на насъ свише ;
 Пріими любавь ахъ ; срдечну ,
 Пріими хвалу вѣчну !

У Пешти

Милошъ.

ПРЕВОДЪ С ФРАНЦУЗКОГЪ.

Царъ обученъ као приватанъ човекъ ишао је проћи се по улицама Бечкимъ; види неку девойчицу, гдје плаче и носи подъ пазумъ једанъ завежлай; запита је; шта носи, кудје иде и шта јој је причинило ту жалость; девойчица му рекне: да је нѣна мати у крайной нужди, да њиво послѣдње спасење состоји се у неколико хальина, кое носи на продају. О зашто ни је јоштъ живъ мой отацъ, рекне, да је баремъ, кадје је већъ толико пута проливао крвь за отечество, и достойну награду за своје заслуге добио! Царъ безъ да је се дао познати, рекне јој, да царъ по свој прилици ни је био извѣштенъ о њивој несрећи; да бы се онъ безъ сумнѣј попаштио био, ю ублажити, да су му поднели били ирошење. Мы смо то чинили више пута, рекне му девойчица; и Господаръ, когъ смо мы молили, казао намъ је увѣќъ, да онъ никакавъ одговоръ добио ни је. Онъ ваље је преварјо, рекне царъ. Царъ врло люби правду и не бы дао, да сирота удовица и ћи једнога чиновника пропадне поредъ отчине заслуге. Начините нову молбу, я ћу је самъ однети; вы ми је донесите на око и оно место у двору, и ако је то све, што вы говорите, истина; ваша судба ће се наскоро променути. Онъ је учинио више; да је небы пустјо безъ помоћи, запита је, пошто она мысли продати те аљине, и замоли је да прими сугубу цену, чекаюћи исходъ ствари. Тежко бы было описати радость, съ којомъ је она отрчала къ својој матери, носећи јој те новце и преведајући јој тай случај. По чртама, съ којима је она описала ироя своје повѣсти, мати и другій нѣни рођаци познају цара. Девойка је на то сасвимъ изванъ себе; мысао, да је тако слободно говорила, баџи је у неку феду очаяња, и она се никако ни је могла преволети, да иде другій данъ у дворъ; нѣни родъ је тамо одведе, она је тамо приспѣла дрктаюћи, и видила је свога цара у свомъ благодѣтелю, и пала је у несвесть, и кадје је дошла къ себи, царъ, кой је пре једанъ данъ съ њомъ говорјо, запита је за име нѣногъ отца и регементе, кодје кое је

онъ служио, и нашавши да је точно све што му је она говорила, дао јој је найучтивијимъ начиномъ решење годишње плате равне оногиј, коју је нѣнъ отацъ уживао, тако, да половина припадне њој у случају смрти матере своеј. Онъ је увераваше потомъ како му је жао, што ни је био пре извештенъ о нѣномъ стану, и после тогъ случаја, установио је једанъ данъ у недељи, кадје је свакомъ слободно било, съ њиме говорити.

у Новом Саду

одъ Софије Светић
Ученице.

ЦРНОГОРЦЫ.

Историческая повѣсть изъ найновијегъ времена
(Чески отъ Прокона Хохолушека.)

Тихо је трептила надъ каменитомъ Црном — горомъ тавна ноћ, и увила је у покривало своје слободну ову Славенску земљу. Црни облаци вијали су се на хоризонту, и кадјадъ само су пріятно — блистајуће звезде на земљу провиривале. Месецъ помраченъ басао је отъ Балкана крозъ густе облаке просипајући по земљи слабо своје сакривено светило, при коме могли су се само найближи предмети разпознати.

Само онда, кадје је изъ облака боязливо помолјо сјајно своје лице, виђашесе стрменый каменитый первазъ Црнегоре, долине и тесни путови, кои одавде воде у равна поля Албаніе и Херцеговине: далеко севаше златни на мунарама полумесеци Турскогъ градића Клобука, а около њега прозираше између зелены отъ листнаты гранцица сплетены сводова летни дворови богаты Турака, кои већма на градове, него ли на места веселя наличе, кое Турчинъ налази у опјому и любови — любови Одалиске *)

Кадје је месецъ изъ облака изступао, видила се два мужа идућа преко Граховскогъ поля ономъ стазомъ, који води у плоснату земљу. Были су то прекрасни мужи, отъ каковы Црна — гора сваке године

*) Одалиска — була Турска.

стотинама противъ Турчина шаљ. Они су были не отвѣтъ высокогъ стаса; али крепкогъ состава, ктome окретни и весели; не друго, него идеалъ мужке лепоте. На широкомъ рамену ныовомъ ніяшесе дугачка шарра; у ћемеру стаклила су се два пиштоли и єданъ анжаръ съ држальемъ отъ слонове кости. Ниша неразговараюћи се иду они преко поляне путемъ водећимъ у дубоку долину, кое съ обадве стране узвысиле сусе высоке стѣне: оне на Прногорской страхи истина стрмене су, но опетъ зато приступне: ал' оне на Турской ображаваю гравитну видину.

„Садъ смо дакле ту Станко!“ рече єданъ отъ ныи двоице, сопутнику своме и стане: „дришиш ли се юшть твоје намере?“

„Тако ми светлы очио Заидины!“ — отговори другій, „само ће єданъ отъ нась ступити на Клобучко поль!“

„Дакле за посломъ!“ приодода првый, „прѣ него побѣдителю умакне добаръ часъ, ты налево, а я надесно. Съ Богомъ!“

„Съ Богомъ Еремъ!“

Разстанусе; Станко се пења на левой, а Еремъ на десной страни тесногъ пута узъ стѣну горе.

„Ереме!“ — кликне Станко, и после неколико учинїни коракляя, стане.

„Шта ћешь?“ запыта овай.

„Єданъ отъ нась неће више овуда до же силазити! — вели Станко — него аиде Ереме да се рукуемо!“

Овай садъ брзо опетъ сиђе доле своме сопутнику; они се рукую, и погледнувши юшть єданпуть єданъ на другога искренњимъ окомъ, загрле се. Ни єданъ речцу не проговори; и иду опетъ горе.

Ветаръ с међутимъ растерао облаке, и месецъ засветли у пуной сјайности на небу. Облаци разпростирали су се надъ брдима и долинама преображаваюћи се овде у гигантске призраке, а онде чарателно стављали су предъ очи стѣне отъ рубина, а градове отъ смарагда.

Съ гребена стрмены овы стѣна гледали су Еремъ и Станко дуго лепу ову и вели-

чественну игру природе; затимъ обрате очи свое на Клобукъ.

„Заидо!“ уздане Еремъ.

„Звездо моя!“ кликне Станко.

„Ова звезда ніе изышла да теби светли“, — примѣти првый.

„То исто я мыслимъ о теби,“ отговори Станко.

„Юшть ніе почивала она на твоимъ грудма, юшть ніе трептила душа твоя у нѣномъ загрленю“ — изясни се живо Еремъ.

„Башъ зато!“ уздане Станко. „Я самъ се заклео, да ћу ти до гроба пріятель быти! — но ову заклетву — осећамъ већ — морамъ погазити, кадъ буду Заидине дражести око мое чарапе; зато се мора єданъ отъ нась уклонити. Преправимо се.“

„Я самъ готовъ!“ рече Еремъ, и скинувши съ рамена шарру, стаде прегледати ё. — Исто учини и Станко.

Садъ су, упревши єданъ на другога очи, полагано корачали до краја дубоке једне пећине тако, да је само до тридесетъ корака био єданъ отъ другога удаљињ. У тай ма претиснули пушке њу образу, и праска отъ два хитца орила се по равници, и скакала отъ пећине до пећине по Прнай — гори повторавана отъ многогласногъ ека. Станка тежка ранна, изъ кое је потокомъ крвъ потекла, на земљу сруши.

„Заръ ти се мое тане живота коснуло, Станко?“ запыта Еремъ.

„Никадъ више нећу браниги Прн-гору, мило отечество мое, противъ непріятеля — добро си згодио,“ отговори Станко слабимъ гласомъ. — „Ереме, поздрави Заиду!“

„Ођу — а и ты ми поздрави такођеръ наше пріятељ, што су погинули очда, кадъ смо кодъ Никшића віали Турке — оћешь ли?“

„Ођу ји поздравити!“

„Какавъ желишъ погребъ?“

„Остави, о томе ће се Свештеникъ старати.“

„Желишъ ли юшть штогодъ?“ запыта Еремъ юшть єданпуть.

„Ништа, остави ме самогъ. Иди съ Богомъ, и заступи у рату мое место, да Пр-

на — гора не изгуби войника," — шапта Станко све слабімъ гласомъ, и окрене се на другу страну.

"Съ Богомъ!" опрости се Евремъ тихъмъ, но тронећимъ гласомъ, и бацывши пушку на раме спушта се лагано доле. Станко тежко уздышући, закопа руке у землю, и врело чело сакрые у росну траву.

Евремъ сишавши доле стане, и набіє наново пушку: и бацывши око юшть јданъ путь на оно место, где се пріятель нѣговъ са смрѣю боріо, отре изъ юначкогъ ока ронећу сузу и похіти у долину, па по равници оде управо у Клобукъ.

Такавъ духъ влада у Црной — гори. Онъ дае додуше често поводъ многомъ крви проливанию, разпалећи потомке онога, кои на мейдану падне, позива на крвну освету, коју сынъ отъ отца и унукъ отъ деда наслѣдуе тако дуго, докле годъ кривацъ или јданъ отъ нѣговы потомака то наслѣдие неискупи са животомъ своимъ. Но духъ є тай духъ витежкій, кои юнаке противъ Турчина шалѣ; ёръ тако јданъ се біе за двоицу и за троицу, и проторавши Турке, по выче: „Два самъ Турска пса убіо за тебе Міло; ова крвъ тече за тебе Іване; и јдноме самъ главу за мене расцепіо: — видите браћо да васъ нисамъ осрамотіо, можете задоволѣни быти.

На ныювомъ мейдану никаква злоба не господствує, никаква желя освете; ёръ позиваюћи јданъ другога на мейданъ найпре се мораю помирити, па тако нишане мирно и пазљиво често на месту обадвоје мртви падну; до ста пута догодисе, да јданъ иљ другій после мейдана умре; то врло редко, да съ оногъ места, где су се борили, неранѣни отиђу; — ёръ изключително оружје на ныювимъ майданима употреблю пушку, а сынови Црне — горе вешти су стрелцы; — и побѣдитель съ побѣђенимъ противникомъ при растанку се опрости, и ели само овай тежко ранѣњъ тако, да може юшть говорити; — то онай га пыта, жели ли што родбини поручити; побѣђени пружи побѣдителю не злобну свою руку јдвада изговараюћи „съ Богомъ!" и напоследку моли га, да иза нѣ-

га противъ Турчина ратује, да Црна-гора неизгуби юнака.

Овако су се опростили Евремъ и Станко. Были су они отъ давна пріятель; у свакомъ предпrijтию и опасности, были су неразлучни; у бою стаяше јданъ до другога, и тако случи се то, да су у последњемъ рату ноћу насрцули на кућу Ахмета богатогъ Тарчина близу Клобука, и улове му кћерь Заиду, — лену Заиду звану отъ Турака звезду даницу, восточну ружицу, Аллахову любимицу, Пророкову Хуріе, и да се Турци ни су у томъ називаню варали, призна таки Евремъ и Станко, — ёръ погледнувши на Заиду, таки запламтише.

Заиди се такоћеръ болѣ допадали ови млади крѣки юнаци, него отъ онјума и блуда истрошена Турска лица. Но Станко таки опази, да є Заида Еврему више наклонѣна, и зависи се првый путь садъ уселила у нѣгово нѣдро: аль зависи ова ніе дуго трајала; ёръ Заидинъ отаџъ навали у гору и кадъ су случајно обоица отъ куће отишли, отведе кћерь свою за харемъ Мостарскогъ Везира опредѣлену кући.

Кадъ се кући повратише, и Станковъ братъ ньима разложи, шта се догодило; пограбивши пушке на раме похійте у Клобукъ садъ, и сваку скоро ноћь. Станко се овде помало уверавао, да любећи ніе любљињъ. Ревнованѣ и бола пуне прси нѣгове жедниле су за осветомъ, и онъ као слободанъ и наравни Црне-горе сынъ ніе знао обуздати, угњетити свое страсті. Кадъ є видјо синоћь Заиду съ Евремомъ грлити се, намери тронутымъ срцемъ пушку на свога пріятеля натегнути; но анђео сачува га отъ грозне намере; и тако окрене леђа и побегне у гору, пакъ данасъ позва Еврема на мейданъ, — као што веляше — да се пріятельство не прекине. — Свршетакъ мейдана већи намъ є познатъ.

Навыкнутъ на стрмене стѣне свогъ отечества пенятисе, и съ јдногъ камена на другиј скакати, лагко се Евремъ попео на високій зидъ, коимъ є обрађена была Ахметова кућа и башча, и отлетіо брзо къ др-

бро сачуваномъ харему. Прозори ове куће были су яко обрешећени и изнутра затворени; пљоснатый кровъ обрубљенъ био је високомъ оградомъ, која шетаюћимасе нје изгледъ заклоняла. Ови кровови су обична шеталишта Турски и уобште свијо восточны Госпођа; јръ одавде невиђене све видити могу. На овогъ Харема тераси стаяла је женска једна; окретност нђна и округле черте издавале су младость и веселост, премда је лице нђно било по восточномъ обичају густымъ покриваломъ застрто. Наслонивши се на ту ограду пуну очекивања, само при зуеню ветрића, при шуштеној лишћа, или кад је птица у гнѣзду росу съ крыла стресала, прислушкивала је она, и блистајуће око свое на ону страну обраћала, съ кое се шушань чуо. Ал' чуе се малый јданъ лагкі Евремовы корака по трави шумъ — женска се већма преза пружајући вратъ свой преко ограде, — садъ је невара више слухъ. Евремъ изађе изъ честе. — она радостно пљеснене са своимъ рукама, и баџи покривало съ лица преко главе. Баштъ је месецъ светило свое по нђномъ образу размјо, а Евремъ пљененъ лучама сјайногъ лица нђногъ чисто укочише. Заида любезно смешећисе мане рукомъ на драгогъ, да јој се приближи. Овай нје откљао, него приступи къ једномъ купрессу, кога връ се насланао на терасу. Хитрина и сигурност, съ којомъ се узъ гладко дрво пеняо, ясно су сведочиле, у колико му је познатъ овай путъ, који га у храмъ любови води.

(продужити ће се.)

Ученѣ „ОТЧЕ НАША“

Дете једно често одъ свогъ Учителя приморавано буде „Отче нашъ“ учити. Једанпутъ при ученю разердисе Учитељ яко, будући да дете више нје могло упамтити одъ „Отче нашъ, иже еси.“ Почне даље разерђенъ Учитељ изправа „Отче нашъ“ а дете за нјимъ, Отче нашъ. Садъ кадъ дете молитву и лекцију свою далъ продужити нје знало, торажљоћенъ Учитељ о-

штре и яко повиќне на дете; „Далъ магарацъ!“ а детету одъ стра некако падну на паметъ и друге две речи, паља дрктаюћи рекне „Иже еси.“

А. Н.

изъ Кенеза

РАЗЛИЧНИ СУ У ЖИВОТУ ЧАСОВИ

(одъ П. Стића.)

У животу свакогъ човѣка есть макаръ како му драго једна удица, око кое се нђговъ случај верти, јданъ сатъ напасти — гдѣ се за изборъ између више слѣдства нђговъ умъ и законитост на огледъ ставља, гдѣ ако човѣкъ гласу свогъ правогъ сједочанства слѣдује, и у нђму чверстъ остане, срећа нђгова съ миромъ краснѣ цвати, и шта више, нђгова трудность једно радостно управљанѣ задобыва; ако си пако таково правило къ сердцу не узме, ласно у забуну и противсловје падне, — чверста инди правила найвећма почитую и обгерлюю мужеви отлични, који су велики они духови, кое вѣкомъ слѣдовати морамо, и о којима пунимъ и цѣлымъ правомъ рећи можесе, да су взори нашегъ народа; јербо њови чини уцѣплюју души нашой велике слике човѣчје моћи, и излѣче многу ранну туровни часова, будући да чверство начело притежавају: Благо нарави слѣдују други, који трудностю и зноемъ оно постану, што быти морају, и ови се као лѣпый примѣръ на миленомъ Славје пољу сматраги имају, и премда се кадкадъ часови нјновогъ живота као морски валови буниду, ипакъ стое они као клисурине на стази праведности; јръ „праведныхъ стаза, — говори јданъ Краљ стародавности, — сје као свѣтлост зоре, съ миромъ расте, докъ бѣлымъ даномъ постане; али сгаза неправеднихъ есть ноћ, и они незнаду, гдѣ ћеду пасти“. — Имаде далъ таковыхъ у животу часова, гдѣ нѣки исто сладко име „домовина“ забацују, и то најболѣ својима чинима изјасњују, будући да све оно, што је на користь домовине, злобнимъ окомъ мотре — мравъ истый знојећисе и тежко дыхајући маљ зернце на верхъ чол-

зе свое обитине приноси — а горостаси (гиганти) намѣраваю и оно срушити, што други крвавымъ зноемъ сазидаю — О туро вни часови! неможе човѣкъ цѣломъ свѣту служити, него се мора найболѣ за оно бринути, што му є найближе, а да су то увѣкъ мужеви мудри различни народа' радили, имамо доста примѣра' у повѣстницы; ніе се заиста бринуо Кромвело, да помогне Турской, негъ Французской; нити су юначни Серблы лили крваве свое зное за друго, него да стену ѡной майцы Сербіи, коя ій сладкимъ своимъ мѣкомъ отдои, помогну. Имаде и таковы у животу часова', гдѣ предсуде весма владаю; свакій само свое почитуе, свое люби, людско пакъ загазуе, заметава, потрпава; али пытаю: ели є то право? ели небы свакій оногъ осудіо, кои бы реконишта друго невала, него што Французи, и Енглези производе, Сами Грецы и Римляни быаху врѣдный народъ, — наиболѣ є дакле, да свакій свое задержи, а у людско недира; єрбо једно исто растѣнje, кое є у сва врѣмена цвало и садъ цвати, некъ у свакој држави и при свакомъ народу у другой сподобости и изкићеню, несили паметногъ човѣка, да противу тогъ, Богъ зна, какове предсуде, гои. — Човѣкъ се по свѣту, за свѣтъ, и нѣговъ властитый случай изображуе; одъ свѣта узыма мнѣнja, обычје, предлаганja, начинъ, надежде, изгледе, страхъ, и многа друга, коя, ако мудро употреби ги знаде, једно другомъ лѣкъ до-н-се тако, да што гдѣ човѣкъ неврѣдногъ притяжава, то се гонити мора одъ нѣга, и добро само, кое остае „нѣговъ значай рѣши, нѣга задовољногъ чини, и све више и више к' слави нуди: гдѣ се пако такова слава већма заслужити и стећи може, него кодъ свогъ народа, когъ, да вѣкомъ любити, и за нѣга се бринити морамо, иста наравъ свакогъ нуди: єрбо се вели; Naturam expellas furca licet usque redibit. —

МУДРА ИЗРЕЧЕНИЈА.

Што се бринешъ друже? Сутрашњији данъ разреши ће и умешати бригу твою.

Терпѣнje, разумъ и време, красне су ствари на земљи; што се дана је немогућно видило, може сутра могућно быти.

Опредѣленje човека. — Што је кра-сно, любити; найболѣму се надати; добро творити, то је велико опредѣленje човека.

Признаци једне велике душе, јесу праведна и искрена воля, разсудљива бодрост и берза ревност што је добро произвести.

О да бы се увекъ зелено красно време младе любови.

Чимъ се може срећа и достоинство дуго време задержати? Ни съ чимъ тако, као са учтивостју.

Они, кои предъ своимъ старимъ пузе, они су по правилу Турани спрођу свои подчинѣни или млађи; єрбо тко съ благородномъ достодужностю великимъ почитаје отдае, не ће никадъ заборавити шта је онъ своимъ млађимъ дужанъ.

Тко свои современика почитаје ненастои заслужити, ніе ихъ ни вреданъ.

Ако те срећа приласкова, а ты помысли на нѣно непостоянство: покаже ли ти обаче она тамный видъ, а ты се съ бдростју вооружай.

Надежда ошибава, желанја варају, видъ не дает што обриче; зато пріятельице учисе задовољна быти, пакъ не ћешъ ни желанја ни надежде требовати.

Надежда је зора радости, а опоминjanje нѣно сумраче.

Срећа не стои у човеческой власти, али му је дато, да може среће вреданъ и достојанъ быти.

Мудрость се у несрећи искушава, смиреномудрије у срећи, терпѣнje у нужди а богатство по смрти.

У срећи можемо се велики показати, а возвышенїји само у несрећи.

Тко поштено живи, живје је, ако је и рано умро. више столѣтја.

Нема ни за кога лепы предѣла, ако ње у предѣлу сердца нѣговогъ ясно и чисто.

Сам. М.

ДОПИСЪ.

Изъ Сегедина, 13 марта. Како Тиса, тако и Мориц рѣке данъ на данъ верло расту; кое ако подуже потрае, безъ сумнѣ новыи Сегединскій хатарь неће отъ воде инранъ остати, кое бы занста велику штету нанело. Долме (насони) се на све стране поправляю. Рыболовцы сви су морали кући подолазити; ербо се вода по рытовы разлила па и рыба у рытове је ушла; зато она се садъ по добру цену на балубжинцы и продае; што је нема башть сувише. Ктому снега и кишне свакї данъ довольно; блата и одвише; и тако су се путови разблатили, да коны једва и празна кола вући могу, а камо ли да се страний кон човекъ усуди съ пунимъ колма на седничный вашаръ овамо доћи. Раана је засадъ при једной и истой цене, само што је мало јечамъ и зобъ поскупила: тако је јечамъ 3. фор., а зобъ 3 фор. и 30 кр. меровъ: а аковъ ракије комонице 20. фор. лошије 18 фор., житарице 15 до 16. фор., вина вакъ ланьскогъ 5 до 6 фор. у шайну.

Истымъ путемъ явљамъ Вамъ, да је ове дана једна овдешња Мађарница, коя съ платномъ тергусе, дошла у саданъ дућавъ да промене банку одъ 100 форинтиј, коју је осенась у Араду на вашару бывша одъ једногъ изъ Ерделя за Спанј издавајућегсе Господина примила: но како се сирота упрепости, кадъ јој Дућаници, добро банку промотријши, рече, да је банка фамина, коју таки по всевысочайшимъ уредбама и предаду, да се инвестигира.

Далѣј явљамъ Вамъ, да је нашъ Племенитый Магистратъ лену уредбу ради Просјака, кој су досадъ одъ куће до ћуће ишли и просили, учинјо, т. в. наредио в једну публичну кассу, у коју ће нашъ Публікумъ свакї по своме могућству на годину давати, и тако ће се после Просјакима изъ исте кассе делити; да више не иду одъ куће до куће, и кадъ гдје год никога при дому одъ домаћи именају, а коју стварь не затворену усмотре, да је немогу потайно однети, сакрити и продати.

Г. Л.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

Год. 1830 бројло се в на Свету одъ прилике 80.000 родова биља, и 100.000 родова животиња.

Езика има на земљи 860, а нарѣчја 5000. Одъ овогъ дивногъ числа езика долази на Азију 153, Европу 53, Африку 115, Аустралију 117, а на Америку 422.

Лондонъ притежава 900. книгопродајница, одъ који Лонгманова сваке године неколико милиона свезкиј прода, а за сама објављенија одъ прилике саданъ милионъ франка плаћа.

На Авали кодъ Београда налазу се развалине неке готическе вароши, кое је саданпутъ саданъ путникъ походио.

Ватиканъ у Риму највећа је палата у Европи и состои се изъ 11.000 соба.

У Генфу притежава, де Кандоль, највеће сопране биља, кое је кадъ годъ учинјено, и кое 58.000 родова брон. (По Балбију).

У Французской изышао је г. 1838 саданъ разписъ на све Ректоре Академија, да се наука живы езика особито немецкогъ и енглескогъ основано предаје. Тако се дакле види Французска првомъ државомъ быти, коя окове ломи, у којимъ већ ћелиду година оно мало римскіи Класицика читаво изображеніе Европе оковано држаše, читаве године губи цела европейска младежь, да бы одломке, одъ 6—7 римских Стихотоваца и Витија превести научила, дочимъ јој много већа масса наизабрана умотвореніја сопћији народа непозната остаје. Лагинскіи и Грчкіи езикъ нје садъ више ни езикъ учени людји; ербо највећи духови садашњости имају довольно поноса и любови къ свомъ народу, да у свомъ материјимъ езику, а не у туђимъ мртвимъ гласовима пишу. Ображеніе нје садъ више Монополъ једногъ малогъ преко све Европе разсејаногъ, и средствомъ једногъ тайногъ езика скончаногъ друштва учени людји; него је притежање, украсъ и частъ плодоносногъ богатства свија народа. (Frângl's Statistif*)

*.) Шта дакле да рекнемо мы за наша выша Заведенія, где се науке у Сербскомъ езiku, као што бы требало, непредајо? Шта да рекнемо на уведење странногъ езика у наша нижа училишта; почемъ се у вышимъ осимъ тога већъ и предаје, или предавати мора? Не бы ли и мы нашу народностъ болѣ сохранили, разширили и утврдили, кадъ бы сви се сложили, жертве давали, народный Соборъ умолили, наше Великаше пробудили, и Србскіи езикъ у выша заведенія завели? Я мыслимъ бы. И кадъ је Французска довольно снаге имала, да се латински Класицика опрости, шта да рекнемо за Хорвате и Далматине, који саданъ 5—6 Дубровчанима силомъ слѣдју, и једнако пишу párst, tárn, sárce, и пр. а одъ живогъ и чистогъ се езика србскогъ удаљују. Мы Србљи срушили отдавно окове Старославенскогъ езика, и пишемо свакї данъ чистје, не само кајко нашъ народъ по већој части садъ говори, него како правило и говорити треба. А Хорвати и „Далматинска Зора“ налазе све једнако неку особиту сласть и красоту употребљавати за любовь неколико Дубровчана мѣстне речи, кое се осимъ Далматије никде или врло тежко разумевају, и онакове речи, кое су подъ втечењемъ талант-

ТРГОВАЧКЕ ВѢСТИ.

Пешта, 22. Марта п. р. Свршеный Йосифскій
Вашаръ не био башъ отъ особите живости. Продава-
ца было в довольно, али купаца не био подпунно.
Памучне, вунене, ланене и свилене робе и петь с
пута више на вашару было, него што се потребова-
ло. Цѣна у Сребру земальски производа била в на овомъ
вашару слѣдуюћа; — Една Цента стипсес беле 7 фор.,
онайзин 10 — 18 фор. антимонія, Розенавскогъ 12 — 12
фор. и 30 кр., Ліптавскогъ 10 фор. и 30 кр. — 11
фор., — еданъ аковъ ракіе, житарнце 20 степ. 4 —
5 фор., комовице 5 — 6 фор. и 24 кр. Шльивовище Ба-
натске 8 — 18. фор., Сремске 8 — 12 фор. и 15 кр —
една цента перя, за постелю неочешляногъ 20 — 70
фор., очешляногъ 30 — 90 фор., отъ гушчића 90 —
160 фор., — еданъ пааръ кожа, телеки 2 — 5 фор.
овчин 1 фор. и 36 кр. — 2 фор., ягњѣћи 1 фор., ко-
зіји 24 — 36 кр., сто комадіј жечиј кожица 23 — 32
фор. — еданъ Пожунскій меровъ раане, жита Ун-
гарскогъ 1 фор. и 12 кр. — 1 фор. и 52 кр. наполи-
це 56 кр. — 1 фор. и 2 кр. ражи 56 кр. — 1 фор.
и 4 кр. єчма 38 — 50. кр., зоби 35 — 40 кр., куку-
руза 56 кр. — 1 фор. и 4 кр.; — една цента виго-
ва (длака) коньски варены у чольке уплетены 36 —
43 фор., сировы дугачки 60 — 68 фор., кратки 30 —
35 фор.; труля (крпа,) ординарны 1 фор. и 36 кр. —
3 фор. и 30 кр., болни 4 — 8 фор.; — коноплѣ,
Апатинске ограбене 18 — 36 фор. неограбене 8 —
11 фор. и 36. кр., — еданъ пааръ кожа, воловски
20 — 25 фор. и 36. кр., кравин 12 — 16 фор. и 42.
кр., коньски 7 фор. и 36. кр. — 8 фор и 48 кр., яр-
чин 3 — 5 фор.; — една цента меда, Банатскогъ
белогъ процећеногъ 18 19 фор. жутогъ 15 фор., при-
кастогъ 12 — 14 фор., Розенавскогъ 19 — 20 фор.; — сто
комадіј рогова, сленски 32 — 38 фор. воловски 20 — 28 фор.

скогъ језика, или по собственомъ несрѣћномъ ко-
ваню, немотрећи на коренъ, скроене. Тако н. п.:
пишу човикъ, кое одъ человѣкъ долази, дакле
чловѣкъ (съ Досиоемъ) или човѣкъ, човекъ; лај-
цуинъ, таліански lenzno; понештра, fines-
tra; аеръ Paria, у место воздухъ или зракъ; ови:
diese у место, овай dieser, ликаръ Vaftmafer у
место: лекарь Arzt, пржина, у место песакъ,
а и Чехи веле písek, дакле с чистије песакъ; пре-
шио, тал. presto, у место нагло, диклица,
люено, пламъ, беневреке (овому я зан-
ста не знамъ подрекло), харноћ, и пр. и пр.
и пр. Хорвати и Далматини дакле, нека неслѣду-
ю безусловно Гундлићу и прочимъ Дубровча-
номъ, кои су при свој ныновије слави јоштъ дале-
ко одъ јзыкословногъ совершенства; него нека
нимъ само у добромъ подражую, и у колико се

быволски 25 — 30 фор. кравин 9 — 12 фор.; а папа-
ка 36 — 48 кр.; — една цента олај репичногъ отъ
дивијегъ семена 11 фор. и 40 кр. отъ питомогъ семена
12 фор. и 15 кр. — 12 фор. и 45 кр. раффінраногъ 13
фор. и 30 кр. — 14 фор. и 45 кр. ланеногъ 15 — 17
фор.; папріке 18 — 22 фор.; поташе, Унгарске
беле 11 фор. — 11 фор. и 15 кр. плаве ординарне 9
фор. и 45 кр., — 9 фор и 45 кр.; — една цента вуне,
овчије првострижне финне 85 — 92 фор. средњи 56 — 78
фор. ординарне 36 — 48 фор.; вторострижне зимне финне
52 — 55 фор. средњи. 40 — 50 фор. ординарне 26
— 38 фор.; а лѣтне финне 50 — 55 фор., ординарне
24 — 38 фор., ягњѣћи 40 — 100 фор. съ кожа 40 —
80 фор., а за Гербере 26 — 52 фор.; — една цента
масти, говећи 26 — 28 фор. свинећи 14 фор. и 45
кр. — 16 фор. и 48 кр.; сланине 12 — 12 фор. и 48
кр.; сапуна, Сегединскогъ 10 фор. 48 кр. — 11 фор.
36 кр. ординарногъ црногъ 13 — 13 фор. 12 кр.; — ед-
на цента дувана. Дебренскогъ 1-ве сорт 16 — 20
фор., 2-те сорт 9 — 13 фор. 3-ће сорт 6 — 8 фор.
Печуйскогъ 1-ве сорт 9 фор., 2-ге сорт 7 фор.; 3-ће
сорт 5 фор.; Потиски листова 12 — 16 фор. воска-
жутогъ Розенаускогъ 82 — 86 фор.; — еданъ аковъ. Ми-
нешскогъ Аусброка 20 — 100 фор., Будимскогъ црв-
еногъ старогъ 3 — 12 фор. Будимскогъ белогъ старогъ
3 фор. 30 кр. — 8 фор., планинскогъ белогъ и црвеногъ
старогъ 4 — 15 фор. равниискогъ белогъ и црвеногъ 2 —
3 фор.; — една цента віновогъ камена, белогъ на-
равногъ 14 — 16 фор. црвеногъ наравногъ 12. фор. 30
кр. — 13 фор. 30 кр.; сувы Шльива 6. — 6 фор. 40 кр.

Ћуръ, 17. марта п. р. На послѣдњемъ раане ва-
шару била в раана јевтініја. Увози раане чинисе као да
су у пролеће чешћи били. Селяци су отворили нынове
кошеве и зимнице, где су свою раану преко зиме хра-
нили, пакъ су на вашаръ и прекоје довежено. Особи-
то єчма било в много довежено. Цѣна била в слѣдуюћа;
еданъ Пож. мер. жита 2 фор. и 30 кр. 3 и до 4 фор.;
наполице 2 фор. 6 кр. — 2 фор. 40 кр.; ражи 2 фор. 6
кр. — 2 фор. 12 кр.; єчма 1 фор. 30 кр. — 1 фор. 42
кр.; зоби 1 фор. 30 кр. 1 фор. 45 кр.; кукуруза 2 фор.
24 кр. — 2 фор. 36 кр.; пасуљ 4 фор. 15 кр. — 4 фор.
и 30 кр. у шайну.

нынѣ книжественый језикъ, са чистијемъ облаго-
рођенымъ Сербскимъ језикомъ слаже, иначе не-
сотоврише еданъ единиј књижеванъ в
зыкъ засве Югославене, нигда ни до вѣка.

А. А.